

CENTRALIZUOTAI TIEKIAMOS ŠILUMOS SUPIRKIMO TVARKOS ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS

Išplėstinis pristatymas

Dr. A.Pažėraitė
Dr. M.Krakauskas
Dr. V.Šuksteris

2012 m. vasario 23 d.

Pristatymo turinys

- Darbo motyvacija ir priežastys – varomosios jėgos;
  - Trumpas apibūdinimas, kas darbo metu buvo atlikta:
    - teorijos analizė;
    - ilgalaikiai sprendiniai;
    - trumpalaikės perspektyvos sprendinys.
  - Diskusija.
-

Europinė patirtis

CŠ sektorius plečiasi

- JK
- Norvegija
- Švedija
- Austrija
- Italija

CŠ sektorius traukiasi

- Kroatija
  - Čekija
  - Vengrija
  - Rumunija
  - Bulgarija
  - Slovakija
  - Slovėnija...
-

Bendra padėtis šilumos sektoriuose

- ❑ Vartotojų skundai dėl kainų – sąskaitų;
  - ❑ Vartotojų noras turėti pasirinkimą;
  - ❑ Gamintojų noras turėti aiškesnes veikimo sektoriuje taisykles.
-

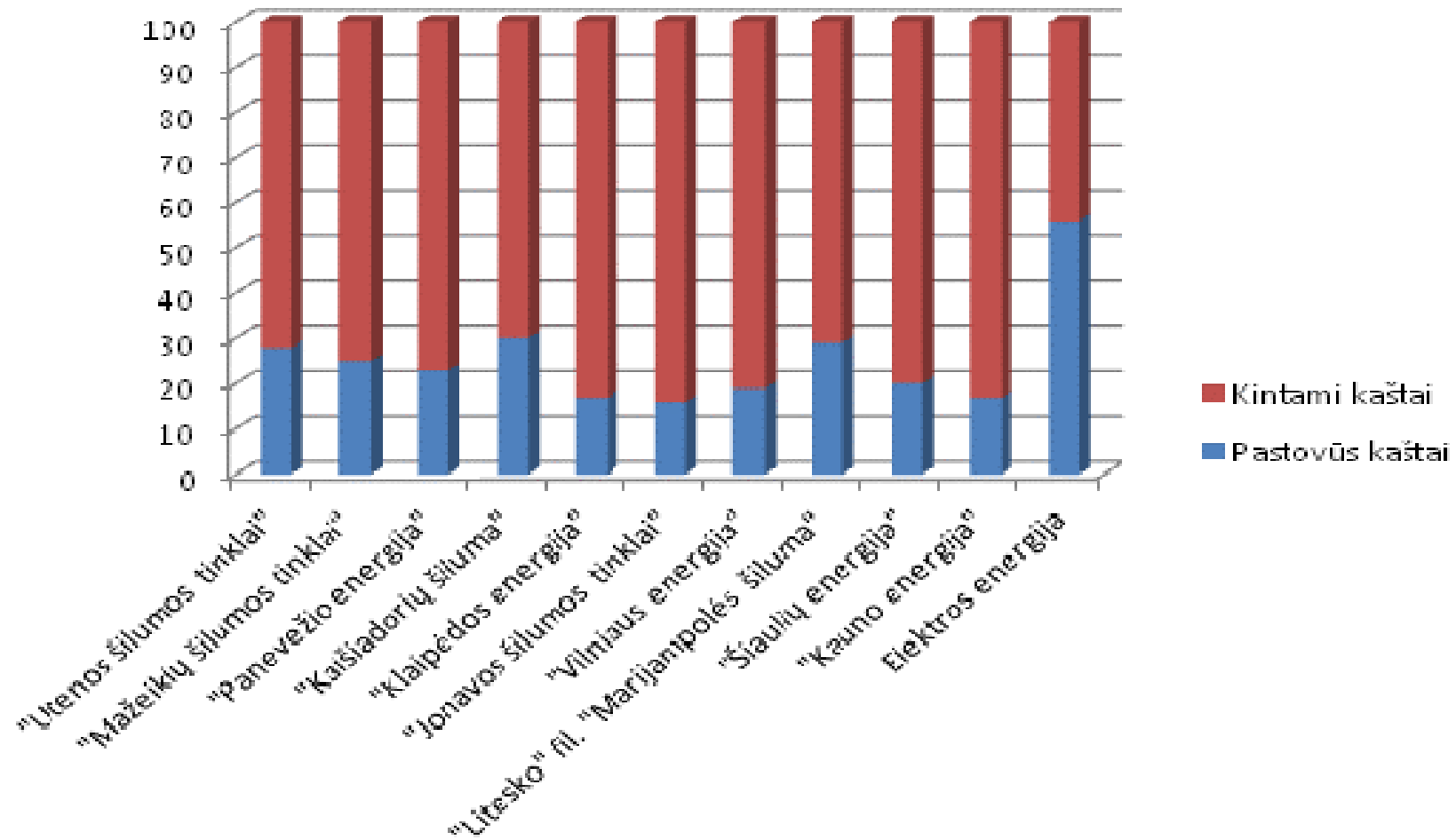
CŠ liberalizacija?

- ❑ Elektros energetikos sektoriaus liberalizacija tikrai naudingas ir efektyvumo padidinimą lėmęs veiksnys – Skandinavijoje;
  - ❑ Lietuvos atveju laukto liberalizacijos poveikio – kainų sumažėjimo – nebuvo.
-

Erdvė konkurencijai

Energijos kaštų dedamosios, % be PVM (2012.02.16)

Šaltinis: VKEKK

Teorija - išbandytų receptų nėra

- ❑ Teoriniai įvadiniai tyrimai – Švedijoje ir Suomijoje;
  - ❑ Elektros energetikos sektoriui taikyta teorija ir jau žinoma praktika;
  - ❑ Bendroji rinkos ekonomikos teorija.
-

Teoriniai modeliai – pasinaudojimas tinklais

- Trečios šalies dalyvavimas:
    - Reguliuojamas – prisijungimo sąlygos ir kaina nustatoma ex ante – reikia gilios restruktūrizacijos ir laisvų vartotojų;
    - Derybinis - prisijungimo sąlygos ir kaina nustatoma po paraiškos – reikia gilios restruktūrizacijos ir laisvų vartotojų;
  - Vieningo supirkėjo modelis – gili restruktūrizacija ir laisvi vartotojai nėra būtinybė.
-

Teoriniai modeliai – pirkimo procesas – aukcionas

- ❑ **Vieningas šilumos supirkimas** – vienpusis aukcionas,
  - ❑ **Nepertraukiamos prekybos aukcionas** – automatizuoti dvišaliai sandoriai,
  - ❑ **Birža** – dvipusis aukcionas.
-

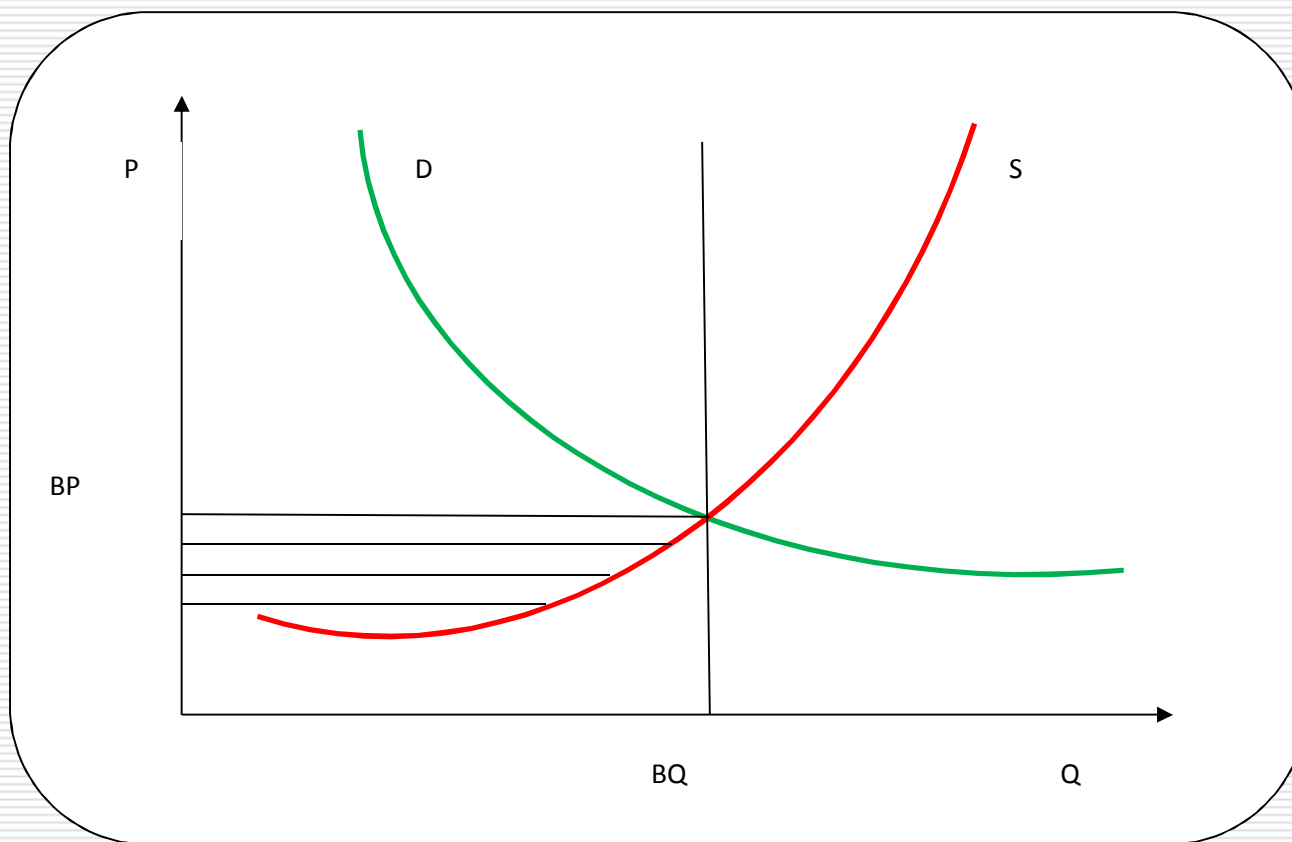
Birža

- ❑ Kaina vieninga kiekvienai atskirai valandai;
  - ❑ Kaina taikoma tiek perkančiai šilumą, tiek ir ją parduodančiai pusei;
  - ❑ Kaina susiformuoja pagal iš pardavimo ir pirkimo pasiūlymų suformuotų kreivių susikirtimo tašką;
  - ❑ Perkama prieš faktą.
-

Prekyba biržoje

Prekyba nepertraukiamos prekybos aukcione

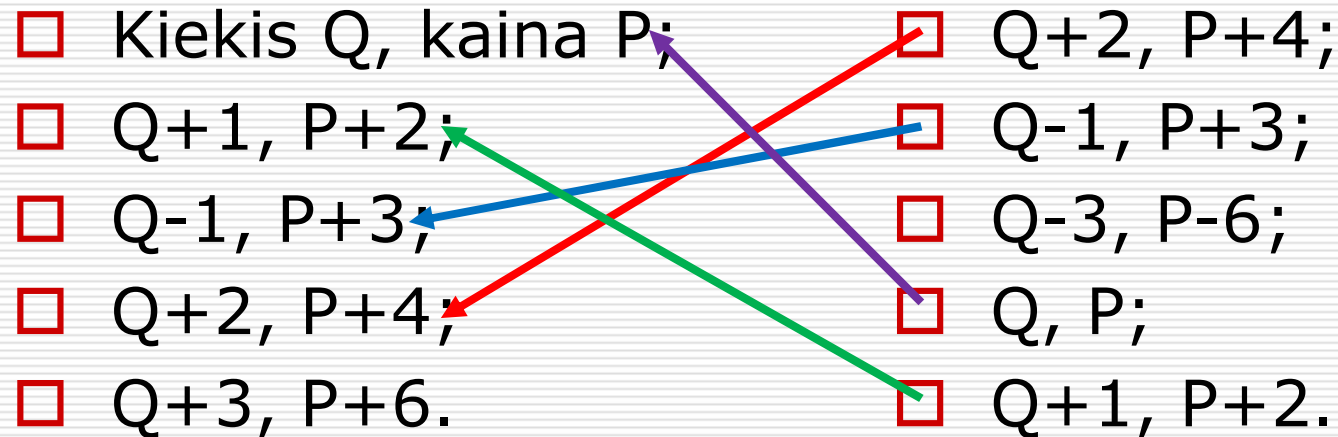

Pasiūlymai parduoti

- Kiekis Q , kaina P ;
- $Q+1, P+2$;
- $Q-1, P+3$;
- $Q+2, P+4$;
- $Q+3, P+6$.

Pasiūlymai pirkti

- $Q+2, P+4$;
- $Q-1, P+3$;
- $Q-3, P-6$;
- Q, P ;
- $Q+1, P+2$.

Vieningas šilumos supirkimas

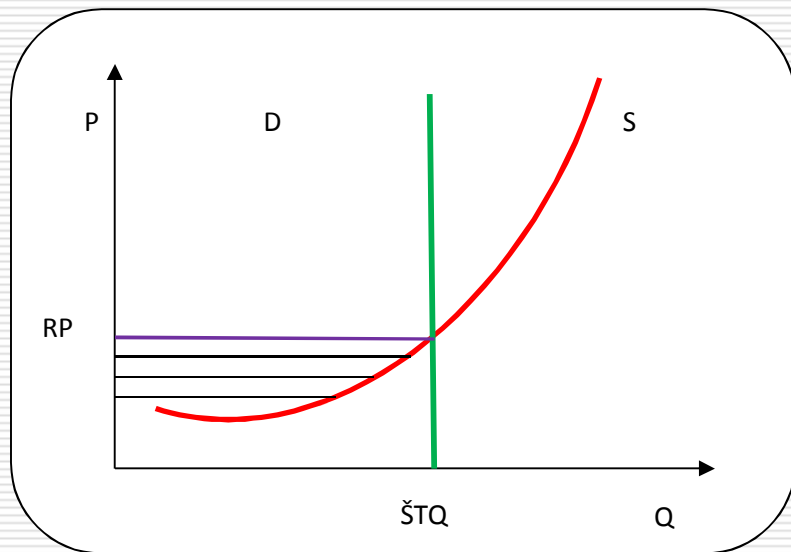

- ❑ Vienpusis aukcionas – dalyvauja siūlydami tik pardavėjai;
  - ❑ Pirkimą iš gamintojų vykdo šilumos tiekėjas pagal kainos prioritetą;
  - ❑ Pirkimo **kiekį** prognozuoja šilumos tiekėjas;
  - ❑ Kaina nustatoma:
    - Ribinė;
    - Vidutinė.
  - ❑ Šiluma yra nuperkama po fakto.
-

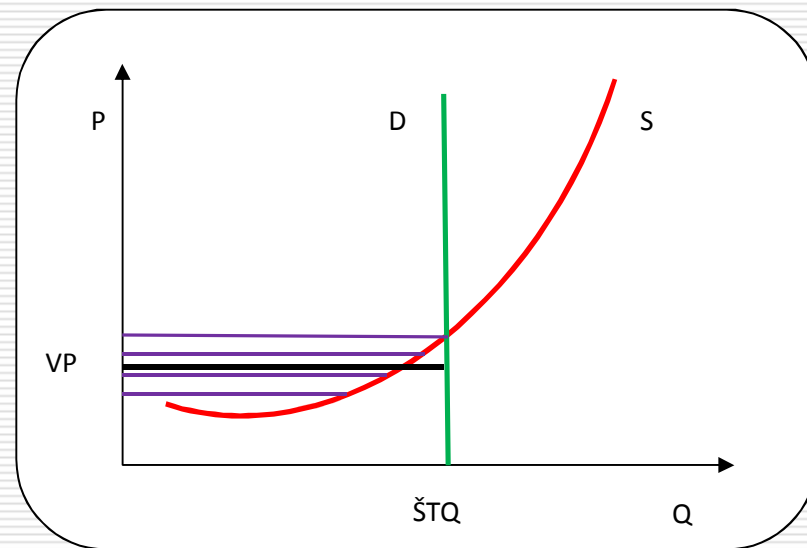
Vieningo šilumos supirkimo kaina

Ribinė kaina

Vidutinė kaina

Sprendiniai

Ilgalaikiai

- Reguliuojamas TŠD;
- Prekyba biržoje

Trumpalaikiai

- Prisijungimo kaina priklausomai nuo prisijungiančiojo lokacijos, bet skelbiama iš anksto ir galima koreguoti, bet laikotarpiui į ateitį;
  - Vienpusis aukcionas su vidutine kaina.
-

Vieningas šilumos supirkimas

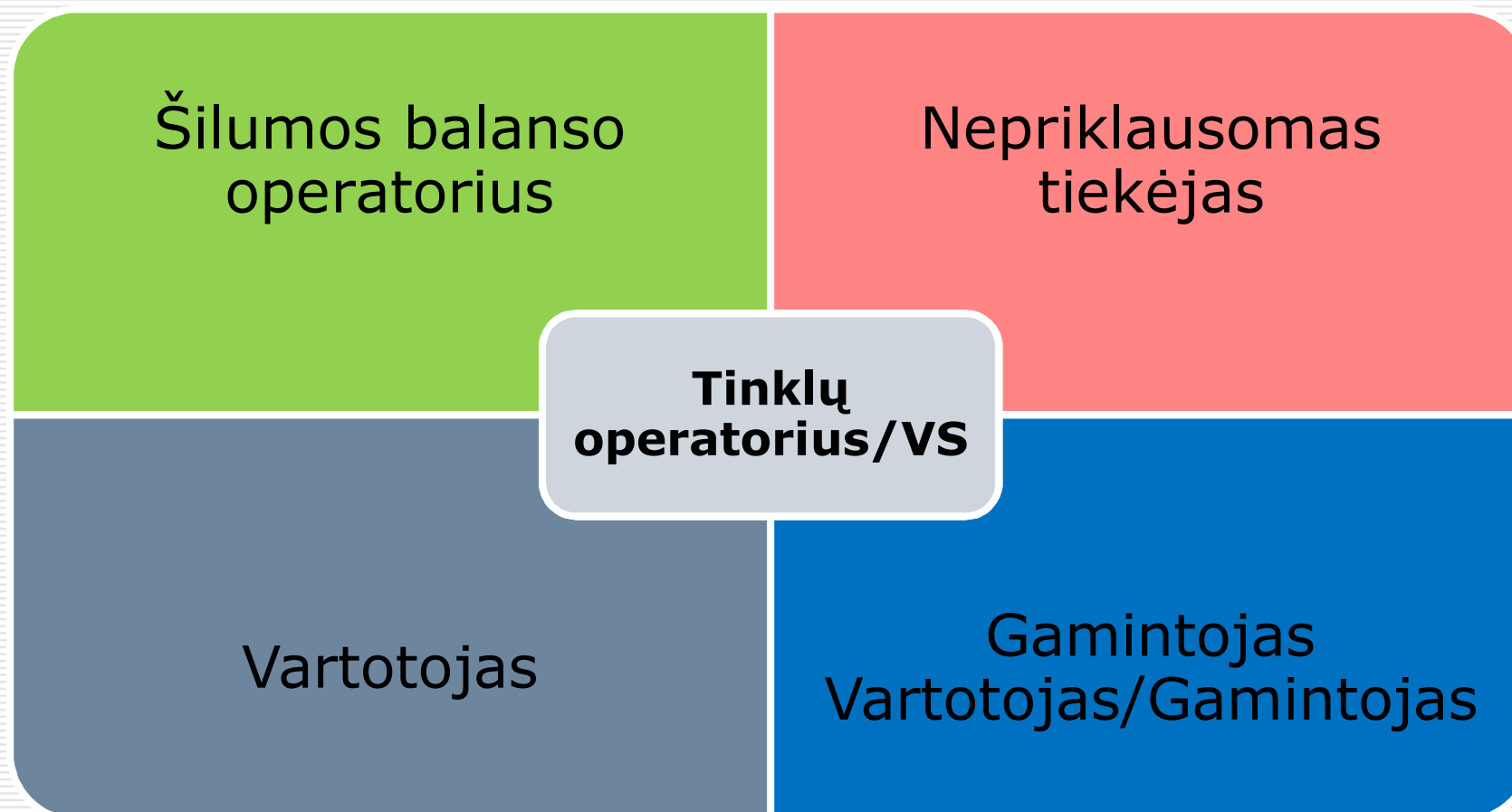

- Galima pradėti taikyti, bet reikia:
    - Pasitvirtinti viešas dispečerizavimo taisykles;
    - Formuojant pasiūlymų parduoti eiliškumą, atsižvelgti į reikalavimą, kad nepriklausomų gamintojų, iš kurių perkama šiluma, kaina turi būti mažesnė nei nuosavo generuojančio šaltinio.
-

CŠ sektoriaus struktūra pagal veiklas

Kitos reikšmingos nuostatos

- Plėtros finansavimas vykdomas iš **naujų** vartotojų ir gamintojų vienkartinio prisijungimo tarifo, jei tinklų naudotojai yra centralizuotos šilumos tinklų aprėpties ribose.
  - Tuo atveju, kai tinklų naudotojas yra už centralizuotos šilumos tinklų aprėpties ribų, tai naudotojas privalo mokėti papildomą mokestį, proporcingą artimiausiam atstumui iki centralizuotos šilumos tinklų aprėpties ribos.
-

Kitos reikšmingos nuostatos

- 30 Lt/kW – jei, prijungimo tašką tinkle, ± 10 m. nuo tinklų operatoriaus nurodytų galimo prijungimo taško koordinatų, nepriklausomas gamintojas pasirenka iš tinklų operatoriaus skelbiamų vietų;
  - 60 Lt/kW – jei, prijungimo tašką, nepriklausomas gamintojas pasirenka pagal savo pageidavimą, bet centralizuotos šilumos **tinklų aprėptyje**, kurios ribos yra ne toliau nei 50 m. atstumu nuo centralizuotos šilumos tinklų.
-

Kitos reikšmingos nuostatos

- Ataskaitoje nurodyta, kokiuose teisiniuose aktuose ir kokio pobūdžio pakeitimai būtų reikalingi ilgos perspektyvos požiūriu;
  - Ataskaitoje taip pat pateikti svarbūs pasirinktam modeliui įgyvendinti reikalingi priedai.
-

Pasaulinė naujiena

- Centralizuotai tiekiamos šilumos supirkimo tvarkos įgyvendinimo taisyklės – būtų **naujiena ne tik Europiniu mastu.**
-